

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1923 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag såsom kapitalökning för kraftledningslånefonden jämte en i ämnet väckt motion.

(1:sta avd.)

Under punkt 5 av den till innevarande riksdag avlåtna statsverkspropositionen, avdelning: utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksdepartementet, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för kraftledningslånefonden anvisa för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag av 2,340,000 kronor.

Beträffande utredningen i detta ärende hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (prop. nr 387) har 1918 års lagtima riksdag beslutat, att en särskild fond skulle inrättas, benämnd kraftledningslånefonden, från vilken lån finge årligen av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen gemensamt beviljas för anläggande på landsbygden av distributionsnät för elektrisk energi.

Kungörelser angående villkoren för lån från fonden hava utfärdats den 13 september 1918 (nr 718) och den 27 juni 1919 (nr 480).

Jämlikt beslut vid 1921 års riksdag må från och med 1921 lån ur fonden årligen beviljas till belopp av 2,500,000 kronor.

Vid beslutet om ifrågavarande fonds inrättande godkände riksdagen vissa av Kungl. Maj:t föreslagna huvudgrunder att gälla för lånerörelsen. Kungl. Maj:t skulle äga meddela de närmare bestämmelser, som därutöver kunde erfordras. Bland dessa huvudgrunder, vilka intagits i förutnämnda kungörelser, ingår, att lån skall löpa med fem procent ränta samt, sedan det innehafts två år från första lyftningsdagen, återbetalas under vart och ett av därpå följande högst aderton år med lika kapitalbelopp om året.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr Bihang till riksdagens protokoll 1923. 10 saml. 16 häft. (Nr 29—31). 1

Motion

55, av herr *Pettersson* i Bjälbo *m. fl.*, vari hemställt, att återbetalningsvillkoren för lån ur kraftledningslånefonden måtte ändras från nu gällande bestämmelser på sådant sätt, att ränta och amortering tillsammans, sedan lån innehafts under två år, måtte utgå med lika annuitet under återstående lånetiden samt att dessa bestämmelser må tillämpas, där låntagare så önskar, för lån ur fonden, utlämnade före den 1 juli 1923.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, hänvisas till motionen.

Utskottet.

Utskottet vill först erinra, att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition under utgifter för kapitalökning å statens under kommunikationsdepartementet hörande utlåningsfonder beträffande vattenkraftlånefonden bland annat föreslagit sådan ändring i de för utlämnande av lån från fonden gällande huvudgrunder — enligt vilka lån, sedan det innehafts i tre år från första lyftningsdagen, återbetalas under vart och ett av därpå följande högst 40 år med lika kapitalbelopp om året — att återbetalningen skulle ske med lika annuitet för hela lånetiden, därav såsom ränta skulle räknas fem procent å det ogulda kapitalbeloppet. Ändringen i fråga borde enligt chefens för kommunikationsdepartementet mening i allmänhet tillämpas endast beträffande lån, som komme att beviljas efter den 1 juli 1923. Om särskilda skäl härför förebringades, borde emellertid hinder ej böra möta för Kungl. Maj:t att tillämpa den nya bestämmelsen jämväl beträffande äldre lån.

I sitt över Kungl. Maj:ts framställning rörande vattenkraftlånefonden avgivna, av riksdagen godkända utlåtande (nr 25 punkt 3) har statsutskottet, som därvid jämväl yttrat sig över en i ämnet väckt motion av motsvarande innehåll som den ovanberörda till jordbruksutskottet hänvisade motionen, bland annat tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om ändring av annuitetsbestämmelserna beträffande nya lån från fonden. Med avseende å den motionsvis gjorda framställningen om tillämpning av ifrågavarande ändrade villkor även å äldre lån har statsutskottet hänvisat till vad chefen för kommunikationsdepartementet på sätt ovan nämnts härutinnan anför.

Av utredningen i nu förevarande ärende framgår, att kommerskollegium och lantbruksstyrelsen föreslagit sådan ändring av ovanberörda bestämmelse beträffande kraftledningslånefonden, att från och med tredje året efter lyftningsdagen skulle under vart och ett av de i de förevarande fallen bestämda amorteringsåren återbetalning av lånet ske genom erläggande

av lika annuiteter, av vilka fem procent å det oguldna kapitalbeloppet skulle räknas såsom ränta och resten såsom kapitalavbetalning. Ämbetsverken hava förutsatt, att de sålunda föreslagna nya bestämmelserna skulle tillämpas endast i fråga om lån, som beviljades efter den 1 juli 1923. I den i ämnet väckta motionen har berörda förslag upptagits, dock att enligt denna förändringen avses att få gälla jämväl för före den 1 juli 1923 utlämnade lån från fonden.

Chefen för jordbruksdepartementet har, under erinran att ifrågasvarande lån vore amorteringsfria under två år, framhållit, att anläggningarna kunde beräknas att härunder bliva fullt utbyggda och har han vid sådant förhållande ansett det icke vara principiellt riktigt att framskjuta amorteringarna på sätt ämbetsverkens förslag innebure.

Mot det av Kungl. Maj:t begärda kapitalökningsbeloppet till kraftledningslånefonden har utskottet intet att erinra.

Beträffande den av motionärerna föreslagna ändringen i grunderna för utlämnande av lån från kraftledningslånefonden finner utskottet för egen del, att i huvudsak samma skäl som anförts för den ovan nämnda av riksdagen godkända ändringen i grunderna för utlämnande av lån från vattenkraftlånefonden föreligga för motsvarande ändring beträffande grunderna för utlämnande av lån från kraftledningslånefonden. Det är visserligen sant, att såsom chefen för jordbruksdepartementet uttalat ifrågasvarande anläggningar kunna beräknas bliva fullt utbyggda under de två amorteringsfria åren, men å andra sidan bör framhållas, att på sätt kommerskollegium och lantbruksstyrelsen ock anfört de utförda anläggningarna oftast ej bliva från början fullt utnyttjade och följaktligen ej kunna omedelbart lämna ekonomiskt utbyte. Hartill förtjänar för övrigt erinras, att under det lånen från vattenkraftlånefonden på sätt ovan nämnts äro amorteringsfria under de tre första åren och amorteringstiden är 40 år, kraftledningslånen däremot äro amorteringsfria allenast två år och skola amorteras under en tid av högst 18 år. Vad angår det i motionen framställda förslaget i fråga om förändringens tillämpning jämväl å före den 1 juli 1923 utlämnade lån tillåter sig utskottet åberopa vad statsutskottet i sitt ovanberörda utlåtande uttalat beträffande vattenkraftlånefonden.

Under åberopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen II: 55

dels såsom kapitalökning för kraftledningslåne-

fonden anvisa för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag av 2,340,000 kronor;

dels ock besluta sådan ändring av grunderna för utlämnande av lån från kraftledningslånefonden att lån skall sedan det innehafts i två år från första lyftningsdagen återbetalas under vart och ett av därpå följande högst aderton år med lika annuitet därav såsom ränta räknas fem procent å det oguldna kapitalbeloppet, låntagare dock obetaget att före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del av lånet.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles avgiva förslag.

Stockholm den 17 april 1923.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 28.
